

شناخت توسعه پایدار گردشگری

م. راسته

یانه ی. لیبرر - دیورا ادواردز

ترجمه

دکتر محمد تقی زاده مطلق

شناخت توسعه پایدار گردشگری/ ویراسته یانه ی. لیبورد و دبورا ادواردز؛ ترجمه محمد تقی زاده
مطلق. تهران: دفتر پژوهشهای فرهنگی، ۱۳۹۶.
۳۵۳ ص.. - (فرهنگ و مدیریت: ۱۴۱)

ISBN: 978-964-379-423-1

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیفا

Understanding the sustainable development of tourism

عنوان اصلی:

۱. گردشگری پایدار. ۲. توسعه پایدار. ۳. گردشگری - جنبه های اجتماعی. ۴. گردشگری -
جنبه های زیست محیطی. ۵. طبیعت گرایی. الف. لیبورد، یان یو. ب. ادواردز، دبورا. ج. تقی زاده
مطلق، محمد، ۱۳۳۱ - مترجم. د. دفتر پژوهشهای فرهنگی.

۲۳۸/۴۷۹۱

۱۳۹۶ ش ۹/ ۱۵۶۷/ G

۴۷۳۶۹۷۷

کتابخانه ای ایران

ISBN:978-964-379-423-1

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۳۷۹-۴۲۳-۱

• شناخت توسعه پایدار گردشگری

• ویراسته یانه ی. لیبورد و دبورا ادواردز

• ترجمه دکتر محمد تقی زاده مطلق

• Understanding the Sustainable Development of Tourism

• Edited by Janne J. Liburd and Deborah Edwards

• Translated by M. Taghizadeh Motlagh (Ph.D.)

• ویراستار: مهناز حسروی

• طراح جلد و صفحه را: مهدی داورزنی

• شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه • چاپ: ۱۳۹۶

همه حقوق محفوظ است. هرگونه تقلید و استفاده از این اثر به هر شکل بدون اجازه کتبی
دفتر پژوهشهای فرهنگی ممنوع است.

دفتر پژوهشهای فرهنگی

مراکز اصلی پخش و فروش:

• دفتر و فروشگاه مرکزی: تهران، خیابان کریم خان زند، خیابان ایرانشهر شمالی، کوچه باقری قصرالدشتی،

شماره ۵. کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۹۱۳

صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۴۶۹۱

دورنگار: ۸۸۳۰۲۴۸۵

تلفن: ۸۸۲۱۳۶۴

تلفن های فروش: ۸۸۴۹۴۶۱، ۰۹۳۵۲۴۷۹۸۴۷

پست الکترونیک: lahze1386@gmail.com

فروش الکترونیک: www.iranculturalstudies.com

• پخش مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، نبش خیابان شهید وحید نظری، شماره ۲۵۵.

دورنگار: ۶۶۹۵۰۱۴۶

تلفن: ۹۱۲۲۱۷۷۶۴۷، ۶۶۴۱۷۵۳۲

یادداشت

سازمان‌ها در معنای وسیع کلمه از شالوده‌های اصلی اجتماع کنونی‌اند و مدیریت، هم‌تراز عامل در حیات، رشد و بالندگی یا مرگ سازمان‌هاست. مدیر روند حرکت از وضع موجود به سوی وضعیت مطلوب را هدایت می‌کند. در هر لحظه، برای ایجاد آینده‌ای بهتر در تکیا پوست گذشته با تمام اهرام و آسختنی‌هایش و با تمام تأثیری که می‌تواند بر آینده داشته باشد، نفاق ایجاد است و هیچ نیروی بشری نمی‌تواند آن را دیگر بار و به گونه‌ای متفاوت بیافریند؛ ولی آینده در راه است و قسمت مهمی از آن به آنچه امروز می‌گذرد مربوط است. ما باید سهم فرزندان این سرزمین را از آینده جهان معارف کنیم و برای این منظور، به عزمی ملی نیاز داریم. عزم جامعه را مجمعه مدیریت کشور هدایت می‌کند، لذا امر مدیریت مهم‌ترین مقوله‌ای است که باید برای رشد و تعالی فرهنگی، اقتصادی، صنعتی و سیاسی جامعه مورد توجه قرار گیرد.

دفتر پژوهش‌های فرهنگی به لحاظ اهمیت موضوع مدیریت در عرصه‌های مختلف، به این مقوله مهم پرداخته و دیرین است که شاخه دیگری از پژوهش‌ها و انتشارات خود را با عنوان فرهنگ و مدیریت به جویندگان علم، کارآفرینان و سایر علاقه‌مندان تقدیم کرده است. امید است تلاشگران عرصه علم و فرهنگ و صاحبان اندیشه در حوزه مدیریت، در یک همگامی و هماهنگی حیاتی، برای توفیق در ارائه بهترین و ضروری‌ترین آثار در این میدان، یاورمان باشند.

دفتر پژوهش‌های فرهنگی

فهرست مطالب

۱۳	پیشگفتار
۱۵	فصل ۱. مقدمه‌ای بر توسعه گردشگری پایدار
۱۵	منطق فصل
۱۶	اهداف آموزشی
۱۶	توسعه پایدار
۲۶	ارزش‌های راهنما در توسعه گردشگری پایدار
۳۳	چالش‌ها و مسائل آینده
۳۵	مرور فصل
۳۵	پرسش‌های فصل
۳۶	برای مطالعه بیشتر
۳۶	منابع
۴۱	فصل ۲. برنامه‌ریزی گردشگری پایدار
۴۱	منطق فصل
۴۲	اهداف آموزشی
۴۲	رویکرد پایدار به برنامه‌ریزی
۴۵	اثرات توسعه گردشگری
۴۸	عواملی که خصلت و میزان اثرات مرتبط با گردشگری را تعیین می‌کنند

۵۵	فرایند برنامه‌ریزی
۷۰	پیش، ارزیابی و بازخورد
۷۳	چالش‌ها و مسائل آینده
۷۳	مرور فصل
۷۳	پرسش‌های فصل
۷۴	وب‌سایت‌های مفید
۷۴	منابع
۷۷	فصل ۳ مدیریت عملیات پایدار
۷۷	منطق فصل
۷۸	اهداف آموزشی
۷۸	شناسایی
۷۹	مدیریت عملیات
۸۵	اصول راهنمای عملیات گردشگری پایدار
۸۷	مزایای عملیات گردشگری پایدار
۸۸	درک کارکرد عملیات
۹۰	اجرا
۹۹	پایش و ارزیابی
۱۰۲	چالش‌ها و مسائل آینده
۱۰۳	پرسش‌های فصل
۱۰۳	وب‌سایت‌های مفید
۱۰۳	منابع
۱۰۷	فصل ۴. بازاریابی برای گردشگری پایدار
۱۰۷	منطق فصل
۱۰۸	اهداف آموزشی
۱۰۸	نقش بازاریابی در گردشگری پایدار
۱۱۵	استراتژی‌های بازاریابی گردشگری پایدار برای سازمان‌های بازاریابی مقصد
۱۲۱	استراتژی‌های بازاریابی پایدار برای شرکت‌های گردشگری
۱۳۳	پایش و ارزیابی شرکت‌های گردشگری

۱۳۵	مرور فصل
۱۳۶	پرسش‌های فصل
۱۳۶	منابع
۱۳۹	فصل ۵. مدیریت منابع انسانی پایدار
۱۳۹	منطق فصل
۱۴۰	اهداف آموزشی
۱۴۱	مدیریت منابع انسانی
۱۴۵	استراتژی‌های مدیریت منابع انسانی پایدار
۱۴۸	سازمان‌دادن کتب و اجزای منابع انسانی پایدار
۱۵۸	ارزیابی / پایش منابع انسانی
۱۶۲	چالش‌ها و مسائل این فصل
۱۶۳	پرسش‌های فصل
۱۶۳	وب‌سایت‌های مفید
۱۶۴	مجلات
۱۶۴	منابع
۱۶۷	فصل ۶. مسئولیت اجتماعی بنگاه در گردشگری
۱۶۷	منطق فصل
۱۶۷	اهداف آموزشی
۱۶۸	مفهوم‌سازی
۱۷۸	کاربرد سیستم‌های آر در گردشگری پایدار
۱۸۶	مرور فصل
۱۸۷	پرسش‌های فصل
۱۹۰	وب‌سایت‌های مفید
۱۹۱	منابع
۱۹۵	فصل ۷. گزارش خط سه‌گانه سود سازمان‌های گردشگری برای پشتیبانی از توسعه پایدار
۱۹۵	منطق فصل
۱۹۵	اهداف آموزشی

۱۹۶	اصول و روش تی‌بی‌ال
۲۰۱	درک منافع استفاده از رویکرد تی‌بی‌ال به مدیریت میهمان‌پذیری و گردشگری
۲۰۶	ادغام تی‌بی‌ال در سازمان گردشگری
۲۱۰	مشکلات شرکت‌های گردشگری
۲۱۲	نقش حکومت
۲۱۳	نقش نظام‌نامه‌های حرفه
۲۱۴	نتیجه‌گیری‌ها
۲۱۷	منابع
۲۲۱	فصل ۸. نوآوری‌های محوریت تأمین‌کننده برای گردشگری پایدار
۲۲۱	منطق فصل
۲۲۱	اهداف آموزشی
۲۲۲	مروج نوآوری چیست
۲۲۷	نقش تأمین‌کنندگان در گردشگری پایدار — یک بررسی
۲۳۶	چالش‌ها و مسائل آینده
۲۳۹	پرسش‌های فصل
۲۳۹	منابع
۲۴۳	فصل ۹. مدیریت پایدار جشنواره‌ها، گردهمایی‌ها و رویدادها
۲۴۳	منطق فصل
۲۴۴	اهداف آموزشی
۲۴۴	نقش و ماهیت افام‌ای‌ها در جامعه
۲۴۷	اثرات افام‌ای‌ها
۲۴۸	اصولی که اساس افام‌ای‌های پایدار را تشکیل می‌دهند
۲۵۳	معیار افام‌ای‌های پایدار
۲۵۶	برنامه‌ریزی برای افام‌ای‌های پایدار
۲۶۲	برقرار کردن پیوند میان جوامع با بازدیدکنندگان از افام‌ای
۲۶۴	ایجاد فرصت‌های آموزشی و تعامل با بازدیدکنندگان در کلیه مراحل سفر
۲۶۵	رویکردی انعطاف‌پذیر به اجرای افام‌ای
۲۶۹	پایش و ارزیابی

۲۷۲	چالش‌ها و مسائل آینده
۲۷۳	فعالیت
۲۷۳	وب‌سایت‌های مفید
۲۷۳	منابع
۲۷۷	فصل ۱۰. گردشگری داوطلبانه
۲۷۷	منطق فصل
۲۷۸	اهداف آموزشی
۲۷۸	شناخت گردشگری داوطلبانه
۲۸۰	محیط‌های گردشگری: داوطلبانه
۲۸۱	گردشگر داوطلب
۲۸۳	سازمان داوطلب
۲۸۵	جامعه میزبان
۲۸۶	مسائل بین‌فرهنگی
۲۸۹	سازمان‌دادن به تجربیات گردشگری داوطلبانه
۲۹۳	چالش‌ها و روندهای آینده
۲۹۴	مرور فصل
۲۹۵	پرسش‌های فصل
۲۹۸	ایده‌هایی برای بحث
۲۹۸	برای مطالعه بیشتر
۲۹۸	وب‌سایت‌های مفید
۲۹۹	منابع
۳۰۱	فصل ۱۱. مدیریت بحران، بهبود و ریسک
۳۰۱	منطق فصل
۳۰۲	اهداف آموزشی
۳۰۲	تعریف بحران و ریسک در گردشگری
۳۰۵	گونه‌شناسی‌های بحران گردشگری
۳۱۵	سنجش شدت بحران و تحلیل مسائل اصلی امنیتی
۳۱۸	مدیریت ریسک، بحران و بهبود گردشگری در عمل

۳۲۶	نتیجه‌گیری
۳۲۷	پرسش‌های فصل
۳۲۷	منابع

فصل ۱۲. آینده پایداری

۳۳۱	مقدمه
۳۳۱	ارزش‌های تی‌ای‌اف‌آی و توسعه گردشگری پایدار
۳۳۲	پایداری و همکاری در گردشگری
۳۳۸	منابع
۳۴۵	

واژه‌نامه توضیحی

۳۴۷

www.ketab.ir

پیشگفتار

توسعه پایدار را کاربست اصول آن در گردشگری اکنون از اهمیتی بیش از همیشه برخوردار است. رهبران صنعت گردشگری باید دلسوز و مراقب منابع زیست‌محیطی و اجتماعی - فرهنگی باشند که نهادهای بشردان‌ها وابسته است و آموزش این اصول به رهبران آینده گردشگری اهمیت اساسی دارد. پاسخ به این نیاز، در سال ۲۰۰۰ گروهی از آموزشگران، پژوهشگران و رهبران صنعت، کنفرانسی بین‌المللی تشکیل دادند تا به این تغییر نظری مهم در توسعه گردشگری بپردازند. این گروه که شبکه واحدهای کسب‌وکار برای آموزش گردشگری پایدار» (بست ان) نامیده شد، است، گروهی مبتکر و متعهد به ایجاد دانش درباره توسعه گردشگری پایدار و پخش این دانش میان دانشجویان به کمک مجموعه‌ای از فعالیت‌های آموزشی است. فصول آموزشی که در این کتاب ارائه شده است، یکی از نمونه‌های کار جمعی آنها به شمار می‌رود.

بست ان جلسات سالانه اتاق‌های فکر را در دانشگاه‌های کنفرانس در سراسر جهان برگزار می‌کند. اتاق‌های فکر در آفریقای جنوبی، هاوایی، کاستاریکا، گینه، اسپانیا، اسبیرگ دانمارک، آریزونای ایالات متحده، ازبکستان، سنگاپور و وین اتریش تشکیل شده است. هر یک از فصل‌های این کتاب محصول کار یکی از این اتاق‌های فکر است. اتاق‌های فکر بست ان دو هدف اصلی دارند: ۱. توسعه دستاوردهای دانشی درباره یکی از جنبه‌های ویژه گردشگری پایدار و ۲. تدوین کارپایه تحقیقاتی برای گسترش پایگاه دانش آن جنبه خاص از گردشگری پایدار.

یکی از مؤسسان بست ان، پروفیسور آبراهام پیزام^۱، معتقد است که برای ایجاد رهبران آتی مسئول برای صنعت گردشگری، «ضروری است که پایداری در کلیه جنبه‌های برنامه

1. Business Enterprises for Sustainable Tourism Education Network (BEST EN)

2. Abraham Pizam

درسی کارشناسی گردشگری/ میهمان‌پذیری گنجانده شود و اصول گردشگری پایدار در کلیه جنبه‌های فعالیت شرکت‌های گردشگری به اجرا درآید.

هر یک از اتاق‌های فکر، خرد جمعی این گروه را به شیوه‌ای استخراج می‌کنند که حاصل کار از دیدگاه‌ها، و برنامه و محدودیت‌های زمانی افراد فراتر رود. هر بار حدود ۴۰-۵۰ شرکت‌کننده میان گروه‌هایی که تسهیل‌کنندگان آنها را هدایت می‌کنند، تقسیم می‌شوند. گروه‌ها به کمک تکنیک گروه اسمی (ان‌جی‌تی)^۱ در جلسات بحث درباره موضوع برگزیده گردشگری پایدار شرکت می‌کنند. در آخرین روز جلسات هر اتاق فکر، پیش‌نویس گزارش جامعی تهیه و سپس برای زیرگروه کوچکی از داوطلبان ارسال می‌شود و آنها دانش نهایی را تولید می‌کنند.

نوآوری مهم دیگر با موفقیت در سرپای این کتاب وارد شده است. هر یک از فصول به‌دقت کارهای بنیادی را از پروژه «ابتکار آینده‌های آموزش گردشگری» (تی‌ای‌اف‌آی)^۲ به‌دست آمده، در خوانندگام کرده است تا مطمئن شود که ارزش‌های اصلی‌ای که اساس مدیریت و برنامه‌ریزی مسئولان و رهبری گردشگری را تشکیل می‌دهند، در متن گنجانده شده است. تی‌ای‌اف‌آی پس از مجموعه ارزشی مشخص کرده است که دانشجویان گردشگری برای آن‌که مدیران آینده مسئولیت‌ها حتی آسیب‌پذیر در اوقات نامشخص باشند، باید آنها را جذب کنند. آنها عبارتند از: اخلاقیات، مدیریت و برنامه‌ریزی مسئولانه منابع، حرفه‌ای‌گری، دانش و احترام متقابل. ادغام این ارزش‌ها در این فصول برای آنها شالوده محکمی به وجود می‌آورد که برنامه‌های درسی گردشگری پدار را بر اساس آن استوار کنند. امید داریم که این کتاب منبعی برای الهام بخشیدن به همکارانمان در نهادهای گردشگری در سراسر جهان باشد تا آرمان روش‌های گردشگری پایدار را برای نسل‌های آینده به پیش ببرند.

پائولین جی. شلدون^۳

رئیس سابق پست آن

مؤسس «ابتکار آینده‌های آموزش گردشگری» به همراه دانیل فسنمایر^۴

رئیس «آکادمی بین‌المللی مطالعات گردشگری»